

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- **Hírek**
- **Olvasnivaló:**
 - *A Vannay-rohamszászlóalj defenzív osztálya:
Kádár Mihály és társai ügyének mellékszálai*
 - *A millenniumi építkezések*
 - *Klősz György és a magyar városfényképezés kezdetei*
- **Cikkajánló**
- **Adatkezelési tájékoztató**

HÍREK

A Történelemoktatók Szakmai Egyesülete a várpalotai Trianon Múzeummal együttműködve TRIANON Történelmi Csapatversenyt hirdetett meg magyarországi és határain kívüli magyar középiskolás diákok számára. A

Magyarország Parkban. A legjobb tíz csapat 2025. május 31-én vetélkedett a győzelemért. A háromtagú zsűriben intézetünket **Dr. Kovács Kálmán Árpád**, tudományos főmunkatárs és **Prof. Dr. Szakály Sándor** főigazgató képviselte. A harmadik zsűritag **Dr. Vizi László Tamás**, a Kodolányi János Egyetem tudományos rektorhelyettese volt.

Dr. Hankó Balázs, a Kulturális és Innovációs Minisztérium minisztere kinevezte **Prof. Dr. Szakály Sándort** a Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága tagsági feladatainak ellátására 2029. július 31. napjáig. A kinevezési okiratot Bús Balázs, az NKA alelnöke adta át.

2025. június 12-13-án a lengyelországi Wroclawban nemzetközi konferenciát rendeztek Háború és katasztrófa között. A II. Világháború következményei a közép és nyugat európai nemzetek számára címmel. A rendezvényen intézetünket **Dr. Janek István**, tudományos munkatársunk képviselte.

Olvasnivaló

Subscribe

Past Issues

Translate ▼

**es egyetemi hallgatók
leleplezett fasiszta
összeesküvése**

A politikai rendőrség hosszas nyomozás után fasiszta összeesküvésen ütött rajta és a vizsgálat során 52 embert tartóztatott le. Nem igazolt fasiszta orvosok, egyetemi hallgatók és hallgatók szervezték a földalatti mozgalmat. A házkutatások során sok fegyvert, 10 kg ekrazitot és titkos nyomdát találtak a hűvösvölgyi »főhadiszálláson«. Az összeesküvők a merényletek egész sorát tervezték: a politikai rendőrség azonban idejekorán lecsapott rájuk. Ügyük rövidesen a Népbíróság elé kerül.

Dr. Kádár Mihály a szervezkedés vezetője a MONE hírdeti vezetőségi tagja

Ekrazit!... A társaság megbícselt robbanóanyag szakértője, amint felvilágosításokat ad a helyszíni szemlén

Bilkey Pap Zoltán orvostanhallgató, aki állvében bujkált, mert a politikai rendőrség tavalyi terrorselekedetei miatt kereste

Homolai Zoltán orvostanhallgató, a szervezkedés egyik vezetője

A titkos kézi nyomda, amelyen az uszító röpcedulákat nyomták

Hitler és Gombös egy repülőgépen

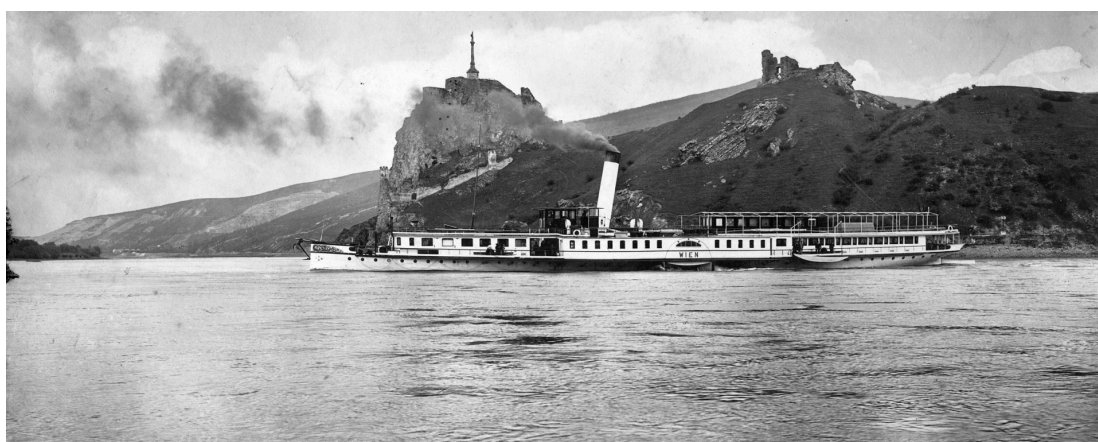
Es a kép híven mutatja Gombös Gyula orientációját és náciimádatát. Nem sokkal azután, hogy miniszterelnök lett, elsőnek repült Hitlerhez Berlinbe, majd vele együtt Erfurtba és ott résztvett a nagy néci katonai parádén. Hitler házi fényképészenek — Hoffmannak — ez a felvétele akkor készült a repülőgép utasfülkéjében. Ugyúgy, Hitler napság, olvasás közben vidám hangulatot fogta el és a többiek, Gombössel az élükön, kötelességüknek tartották, hogy vele nevesenek. Gombös mögött Fricke helyettes miniszter, Hitler mögött Alfréd Rosenberg ül.

A kép — vádirat!

A Vannay-rohamszászlóalj defenzív osztálya: Kádár Mihály és társai ügyének mellékszálai

1945. szeptember 7-én több személyt is letartóztattak a Budapesti Rendőrfőkapitányság Politikai Rendészeti Osztályának [PRO] nyomozói. Ezt az ügyet ma már úgy emlegetik a korszakkal foglalkozó kutatók, hogy a Bilkei Pap ügy, vagy a Magyar Front ügy. A bírósági eljárásban Kádár Mihály és társai néven folytatták le a pert. Ez utóbbi használata jogosabb, mivel nem kizárólag az 1951 márciusában kivégzett Bilkei Pap Zoltán orvostanhallgató, egykor a Vannay-rohamszászlóalj defenzív osztályának beosztottja, vélt vagy valós cselekményei képezték az eljárás tárgyát. A rendelkezésre álló iratanyagot átnézve kijelenthető, hogy nem a Magyar Front viselt dolgaival indult el a Péter Gábor vezette PRO vizsgálata. Sőt nem is az 1944 novemberében létrehozott Vannay-rohamszászlóalj volt figyelmük fókuszában.

[Rácz János teljes cikke itt olvasható el](#)

A millenniumi építkezések

A millenniumi emléktörvényről szóló [korábbi írásunkban](#) már említettük Wekerle Sándor miniszterelnök 1893. decemberi előterjesztését, melyben – egyelőre még nagy vonalakban – vázolta a millenniumi ünnepségsorozat programtervezetét. Wekerle előterjesztése azonban nemcsak az ünnepség programjának volt korai tervezete, hanem az is felmerült benne, hogy bizonyos, már elrendelt és állami költségvetésben biztosított fedezetű építkezéseket lehetőleg a millennium évében fejezzenek be. E szempontból kifejezetten szólt négyszáz új népiskola felállításáról, Budapesten iparművészeti múzeum és iskola, igazságügyi palota, továbbá két új Duna-híd építéséről, valamint az al-dunai Vaskapu szabályozásáról. (Az 1878-as berlini kongresszuson az Osztrák-Magyar Monarchia vállalta, hogy a Vaskapu zuhatagainál a hajózási akadályokat felszámolja.) Ezenkívül az előterjesztésben megfogalmazódott az a gondolat is, hogy egy magyar állam alapítását jelképező szobor leleplezését szintén a program részévé lehetne tenni.

Kép forrása: Fortepan / Budapest Főváros Levéltára / Klösz György

[Hollósi Gábor teljes cikke itt olvasható el](#)

Klöz György és a magyar városfényképezés kezdetei

Az 1948-as esztendőben volt az 1848-49-es forradalom és szabadságharc centenáriuma, illetve Petőfi Sándor születésének 125. évfordulója. Így január elsején, a Köztársaság Házában történt újévi üdvözlések után, Tildy Zoltán és felesége, Tildy Zoltánné Gyenis Erzsébet Kiskőrösre utaztak az országos Petőfi ünnepségre. A következő hónapban a magyar államfő már a Szovjetunióba utazott Dinnyés Lajos miniszterelnökkel és a magyar kormányküldöttséggel (Rákosi Mátyás és Szakasits Árpád miniszterelnök-helyettesekkel, Molnár Erik külügyminiszterrel, Veres Péter honvédelmi miniszterrel, Dobi István korábbi államminiszterrel, a Független Kisgazdapárt elnökével) együtt. A Moszkvába 1948. február 16-án megérkezett magyar delegáció utazásának célja, a magyar–szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés aláírása volt, amelyre február 18-án került sor.

Képen: Klöz György: Kálvin tér, 1900 k. (Budapest Főváros Levéltára)

[Hammerstein Judit teljes cikke itt olvasható el](#)

Cikkajánló

„Szovjet magyarok. Ötven évvel ezelőtt jelent meg Balla László

elhíresült cikksorozata

Megjelent a Magyar Írószövetség Kárpátaljai Írócsoportja kulturális lapja, az *Együtt* legújabb, 2025. évi 2. száma. A lapszámban látott napvilágot intézetünk főmunkatársának, kutatócsoport-vezetőjének, **Seres Attilának** a tanulmánya „*Szovjet magyarok. Ötven évvel ezelőtt jelent meg Balla László elhíresült cikksorozata*” címmel.

[Seres Attila írása itt található](#)

A nemzet építői – A Szabadelvű Párt megalakulásának története Budapesten

Intézetünk tudományos munkatársa, **Anka László**, a Pestbuda.hu című, fővárosi internetes helytörténeti magazinban megjelenő írásában azt mutatta be, hogyan viszonyult Budapest a Szabadelvű Párt 1875 tavaszán történt megalakulásához.

[Anka László írása itt olvasható](#)

„Ezzel az intézettel... egy minden viharral bátran szembenéző, erős fellegvárat kívántam alkotni...” A Pius Gimnázium története 1912–1948

„Ezzel az intézettel... egy minden viharral bátran szembenéző, erős fellegvárat kívántam alkotni...” Recenzió A Pius Gimnázium története 1912–1948 című könyvről. Az Egyháztörténeti Szemle 2025/1. számában tudományos főmunkatársunk, **Kárbin Ákos** közölt recenziót Somodi Imre: A pécsi jezsuita Pius Gimnázium története (1912–1948) című könyvéről.

[Kárbin Ákos írása itt található](#)

[Subscribe](#)[Past Issues](#)[Translate](#) ▼**Az új adatkezelési tájékoztatónkat [itt tudja elolvasni](#):**

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)